

N:o 8.

Af Herr Almqvist, Erik Viktor: Angående anvisande af medel till ett belopp af högst 15,000 R:dr, för bestridande af kostnaderna för användandet af en del utaf kronoarbetares till afdikningsarbeten i Norrland.

Vid sednaste fyra riksdagar hafva särskilda medel blifvit ställda till Kongl. Maj:ts nådiga disposition att såsom anslag utan återbetalningsskyldighet utgå till understöd för sådana utdikningar och vattenaftappningar i de Norrländska länen, Stora Kopparbergs län och en del härader af Wermlands län, som hufvudsakligast afse att småningom förminska frostländigheten derstädes, att utgå med högst hälften af den för arbetets utförande beräknade kostnaden, och mot vissa af Riksdagen i öfrigt bestämda vilkor.

Väsentligt gagn har genom berörda anslag beredts dessa orter, och säkert är, att de bidrag, hvilka vid denna riksdag och äfven framdeles för samma ändamål kunna komma att anvisas, skola bära de bästa frukter; men de arbeten, hvilka med understöd af dylika bidrag utföras, äro dock vanligen af så ringa omfång och oftast spridda på så långa afstånd från hvarandra, att något egentligt inflytande till klimatets förmildrande och frostländighetens afledande i allmänhet inom dessa orter derigenom endast i alltför ringa mån kan åstadkommas.

Det är derföre af vigt och af behovet högt påkalladt, att, jemte dessa arbeten, åtgärder vidtagas till befrämjande af en mer sammanhängande och efter uppgjord plan verkställd afdikning af de vattenskadade och frostledande markerna i berörda landsdelar, så vidt odlingens framgång och jordbrukets utveckling derstädes skall nå den förkofran, att dessa orters befolkning, genom arbetsamhet och omtanke, må kunna bereda sig en trygg utkomst och ekonomiskt oberoende. För detta ändamål böra dylika arbeten utföras efter förutgångna noggranna undersökningar öfver alla de mer eller mindre sammanhängande vattenskadade frostledande marker, som förefinnas inom samma trakt eller dalsträckning, hvilka kunna efter ett gemensamt afdikningssystem befrias från öfverflödigt vatten och skadlig syra samt deraf beroende frostländighet.

Men de arbeten, hvilka erfordras för genomförande af en sådan planmässig afdikning inom en större dalsträckning, blifva af den omfattning, att de

öfverstiga den enskildes förmåga och därför uteblifva, om de ej uppmuntras eller understödjas af Staten. Till sin beskaffenhet kunna dessa arbeten särskiljas i tvänne olika klasser: *den ena*, omfattande arbeten, som erfordras för upptagande af de egentliga afloppen eller hufvudgrafvarne till vattnets afledande från såväl Kronans som enskildes hvarandra närliggande egoområden, och *den andra klassen* åter af sådana afdikningar inom enskilda områden, som afse jordens torrläggning och fruktbargörande. Genom de förra bör visserligen vattnet och den hufvudsakligaste syran kunna afledas, hvarigenom frostländigheten förminskas och klimatet i trakten förbättras, men de tillskynda dock icke den enskilde jordegaren så omedelbart gagn, att den större kostnad och den samverkan flera jordinnehafvare emellan, som för åstadkommandet af ett så omfattande arbete är af nöden kan med någon säkerhet påräknas, hvaremot, om här afsedda planmässiga större afdikningar blifva verkställda, det ej lider tvifvel, att icke de enskilde, med ringa bidrag, företaga arbeten för torrläggning och fruktbargörande af deras vidsträckta marker, hvarigenom jordbruket inom de ifrågavarande trakterna skulle vinna en förut knappt anad fortkomst.

Vid genomförande af denna princip för afdikningarne af de vidsträcktare och mer omfattande vattenskadade och frostledande markerna i Norrland, hvilket otvifvelaktigt skulle blifva af stort och välsignelserikt gagn, lär derför blifva nödigt, att bistånd från det allmännas sida beredes dem, vare sig kommuner, samfälligheter eller enskilde, som åtaga sig att efter godkänd plan företaga afdikning af sådana större trakter, som här äro i fråga.

Med antagande att landstinget, kommunen eller de enskilde, hvar för sig eller gemensamt, bestrida kostnaden för undersökningen samt arbetsplanens och kostnadsförslagets upprättande, och att de jordegare, hvilkas marker genom afdikningen kunna förbättras, tillförbinda sig att dels framtideligen underhålla de aflopp och hufvudgrafvar, som komma att jemlikt arbetsplanen upptagas, och dels att inom viss bestämd tid verkställa de arbeten, som enligt berörda plan i öfrigt skola på deras egna egor utföras, måste kostnaden för upptagandet af hufvudafloppen med dithörande sidografvar till hufvudsaklig del bestridas af eller genom bidrag af Staten.

De arbeten, hvilka sålunda genom Statens mellankomst behöfva åvägbringas, böra dock, efter hvad jag anser, kunna åstadkommas utan synnerligen betydlig uppoffring från det allmännas sida.

Det är nemligen känt, att Staten med fångvårdsanslaget underhåller dels disciplin-kompaniet, omkring 150 yngre karlar, som i anseende till opålitligt uppförande, utan att vara förvunne om brott, utstrykas från värfvade regementen och försändas till ifrågavarande kompani att der uttjena sin återstående kapitulationstid, dels ock pionierkompaniet, bestående för närvarande af mer än 300, för brott *icke* dömda, men försvarslöse män. Efter hvad af offentliga

handlingar kunnat inhemtas, vill det synas som brist på sysselsättning för disciplinkompaniet, på sätt det hittills användts, snart nog kan vara att befara, och antagligt synes att det ej för fortgången af de befästningsarbeten, hvartill en del af kompaniet användes, skulle vara af någon synnerlig betydelse, om under Juni, Juli, Augusti och September månader en del af kompaniet användes på annat håll, helst genom tillgång på manskap vid kronoarbeta-korpsen i öfrigt ersättning i händelse af behof lätt skulle kunna beredas. Genom användande af t. ex. 300 man från disciplin och pionierkompanierna under fyra sommarmånader årligen skulle ganska betydliga afdikningsarbeten för ifrågavarande ändamål kunna åstadkommas, hvarigenom landets odling och fruktbargörande skulle i mycket väsentlig grad befrämjas, med endast jemförelsevis obetydlig tillökning i den kostnad som Staten för dessa kompaniers underhåll i allt fall måste vidkännas.

Underhållskostnaden, som ändock bestrides af fångvården, synes nemligen icke behöfva blifva väsentligt högre, derföre att manskapet under sommarmånaderna förflyttas till Norrland, än om detsamma är på annan ort förlagdt. Tillökningen i utgifterna för en sådan anordning skulle derföre hufvudsakligen inskränka sig till transporten för manskapet från deras vanliga station till arbetsorten och åter från denna till stationen, om sådan ej utan särskild kostnad kunde verkställas med Kronans fartyg, samt för förslitning af tält eller anskaffande af flyttbara baracker för truppens herbergerande under arbetstiden, samt för ökad befäl och bevakning jemte flitpenningar åt manskapet.

Kostnaden för arbetschef bör bestridas af landstinget, kommunen eller jordegarne.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt får jag vördsamt hemställa :

att Riksdagen, för den händelse Kongl. Maj:t kan finna skäl i nåder medgifva, att större eller mindre del af Kronoarbeta-korpsens disciplin och pionierkompanier må under sommarmånaderna användas till verkställande af sådana arbeten i Norrland, som afse vidsträcktare och mer sammanhängande, vattenskadade och frostledande markers afdikning, måtte besluta, att de särskilda kostnader, som derför, utöfver hvad af fångvårdsanslaget i allt fall bestrides, kunna komma att uppstå, må af allmänna medel till högst 15,000 R:dr för år 1870 utgå, vare sig såsom särskildt anslag eller ock af de medel Riksdagen kan komma att för samma år ställa till Kongl. Maj:ts nådiga disposition, till bidrag för sådana utdikningar och vattenaftappningar i de

norra länen, Stora Kopparbergs län och en del af Werm-
land, som afse frostländighetens förminskande derstädes.

Stockholm den 23 Januari 1869.

E. V. Almqvist.

N:o 9.

Af Herr Almqvist, Erik Viktor: Angående anvisande för år 1870 af återstående 5,000 R:dr å det till vägbyggnad emellan Åsele och Wilhelmina kyrkor i Westerbottens län beviljade statsanslag.

Jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen angående Statsverkets tillstånd och behof, har ett statsunderstöd af 50,000 Rdr blifvit beviljadt såsom bidrag för väganläggning mellan Åsele och Wilhelmina kyrkor i Westerbottens län, deraf vid föregående riksdagar blifvit anvisade att utgå:

år 1867	R:dr 10,000
år 1868	” 15,000
och år 1869	” 20,000
så att för detta vägbyggnadsarbete endast återstå	” 5,000

Som ifrågavarande vägbyggnad, efter af Kongl. Maj:t antaget kontrakt, icke skall vara färdig förr än den 1:sta Oktober 1872, har Kongl. Maj:t ansett att den återstående andelen af ifrågavarande statsbidrag, 5,000 R:dr, icke skulle behöfva anvisas under nästkommande statsregleringsperiod, eller år 1870.

Då kontraktet om berörda vägbyggnad upprättades, saknade man erfarenhet om de arbetskrafter, som vid densamma kunde påräknas, och ansåg derföre säkrast att söka få arbetstiden utsträckt ända till 5 år, på det arbetet skulle kunna, inom den tid som bestämdes, med säkerhet fullbordas.

Emellertid inträffade 1867 års allmänna missväxt inom Westerbottens län, hvilket hade till följd, att arbetssökande under påföljande året infunno sig